

Waarom actualisatie van het bomenbeleid?

De gemeente Raalte heeft zich uitgesproken voor het creëren van een gezond, gevarieerd, duurzaam en kwalitatief goed bomenbestand tijdens de raadsvergadering van december 2015.

Het belang van bomen voor de gemeente Raalte;

Een van de eerste dingen die opvallen in de gemeente Raalte zijn de vele, mooie bomen. Bomen zijn dan ook belangrijk voor de gemeente Raalte, voor haar inwoners en voor de vele bezoekers. Ze geven sfeer aan de woonomgeving, zijn structurerend, verkeer geleidend en bieden plaats en voedsel aan verschillende diersoorten. Een boom is in ieder seizoen mooi, de frissgroene bladeren in het voorjaar, de verschillen in bloei en vruchten, de herfstkleuren in het najaar en de fraaie silhouetten in de winter.

Doel van het Bomenbeleidsplan;

Het beeld en de sfeer van de gemeente Raalte, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, wordt voor een groot deel bepaald door haar bomen. Ze zijn de belangrijkste dragers van de groenstructuur en zijn onmisbaar voor de leefomgeving van mens en dier. De gemeente Raalte hecht dan ook groot belang aan haar bomenbestand.

Bomen in de openbare ruimte komen steeds meer onder druk te staan omdat er vanuit verschillende kanten steeds meer aanspraak wordt gemaakt op de openbare ruimte. De gemeente heeft bij een aantal van haar bevoegdheden te maken met bomen: bij gebiedsontwikkelingen, bestemmingsplannen, bouwvergunningen, kapvergunningen, inrichting van de openbare ruimte en beheer. De gemeente heeft geen adequaat toetsingskader voor bomen en beslissingen worden telkens ad-hoc worden genomen. Dit heeft vaak geleid tot het te laat betrekken van bomen bij bijvoorbeeld bouw- en bestemmingsplannen, tot verkeerde ontwerpkeuzes en onduidelijke communicatie. **Om tot een kwalitatief goed en gezond bomenbestand te komen en dit ook te behouden stelt de Gemeente Raalte bomenbeleid op. Dit beleid is het toetsingskader voor het gemeentebestuur en leidraad voor het gemeentelijk apparaat. Daarnaast legt het Bomenbeleidsplan heldere en transparante regels voor het kapbeleid vast.**

Visie;

De gemeente Raalte wil een gezond, gevarieerd, duurzaam en kwalitatief goed bomenbestand ontwikkelen én behouden. Om dat te realiseren bevat het bomenbeleid de volgende elementen;

1. De voor de gemeente belangrijke bomen worden vastgelegd en krijgen een aparte status.

Die bomen die voor de gemeente belangrijk zijn worden vastgelegd. Dit zijn monumentale-, waardevolle of toekomstbomen en de gehele bomenstructuur. Er worden criteria geformuleerd voor

het inventariseren van monumentale-, waardevolle- en toekomstbomen en er worden uitgangspunten beschreven voor het vastleggen van de bomenstructuur in de gemeente Raalte.

2. Bomen worden beschermd;

Bomen in de gemeente Raalte worden beschermd. Middelen daarvoor zijn:

- een helder en eenduidig kapbeleid.
- planologie, het vastleggen van de monumentale, waardevolle ,toekomstbomen en natuurwaarden in bestemmingsplannen.
- het beschermen van bomen bij bouw- en overige werkzaamheden.
- goede handhaving.

3. De voorwaarden bij inrichting en ontwerp worden vastgelegd.

Wanneer er een onjuiste keuze wordt gemaakt voor een boom op een bepaalde plaats blijft dat problemen geven, voor de ontwikkeling van de boom zelf of voor de omgeving. Daarom is het belangrijk dat met ontwerp en inrichting voor de juiste boom op de juiste plaats wordt gekozen zodat een boom tot wasdom kan komen. In de afweging dient rekening gehouden te worden met de functie van de boom, de ondergrond, de beschikbare ruimte, het verkeer, de eisen van het waterschap en de ligging van kabels en leidingen.

4. Het beheer van het bomenbestand wordt vastgelegd.

5. Samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie;

Om te komen tot een kwalitatief goed bomenbestand is het noodzakelijk dat de verschillende afdelingen binnen de gemeente, met name de afdelingen Openbare Ruimte, Vergunningen /Handhaving en Publiekszaken, met elkaar samenwerken.

6. Communicatie;

Er wordt aan de inwoners van de gemeente en aan belanghebbenden voorlichting gegeven over de bomenstructuur en monumentale- waardevolle en toekomstbomen in de gemeente en de inventarisatie daarvan.

Het kapbeleid wordt eenvoudiger en duidelijker. Er worden duidelijke richtlijnen geformuleerd hoe er met eventuele overlast van bomen wordt omgegaan.

7. Financiering;

Het bomenbeleidsplan geeft duidelijkheid in de te nemen beslissingen met betrekking tot bomen. Men komt niet achteraf voor onaangename verrassingen te staan bij bijvoorbeeld bouwplannen of bestemmingsplannen. Het nieuwe kapbeleid maakt duidelijk wanneer een vergunning voor het kappen van bomen moet worden aangevraagd, of wanneer dat niet nodig is.

Bij de uitwerking van het bomenbeleid wordt inzichtelijk wat de kosten zijn voor het beheer van het bomenbestand en voor de uitvoering van maatregelen. Op basis daarvan worden keuzes gemaakt.

Bomenstructuur.

Bomen zijn de belangrijkste structuurdragers in het groen en bepalen het beeld van het landschap en het groen in de kernen van de gemeente Raalte. Om te komen tot een gewenste bomenstructuur zijn er een aantal stappen nodig:

Bestaande structuren;

Er zijn een aantal structuren binnen de gemeente vastgelegd, bijvoorbeeld de landschappelijke-, verkeerskundige-, maar ook een historische en stedenbouwkundige structuur. Deze vormen samen de basis voor de bomenstructuur.

Vastleggen van de gewenste bomenstructuur;

Per landschapstype en per dorpskern en wijk wordt vervolgens de gewenste bomenstructuur beschreven in lijnen, punten en vlakken:

– Lijnen

Dit zijn bomenrijen langs hoofdverkeerswegen, cultuurhistorische lijnen, infrastructurele lijnen en waterlopen, en vormen de hoofdstructuur van de stad en het landschap. De bomen dragen bij aan de ordening, samenhang en geleiding.

– Punten

Punten zijn speciale, karakteristieke bomen (monumentaal, bijzonder, zeldzaam, vormboom) of markante accentbomen bij bijzondere plekken, knooppunten en entrees. Deze bomen zorgen voor een verbijzondering van een plek en/of ruimten in een dorp of in het landschap.

– Vlakken

Vlakken zijn parken, begraafplaatsen, beeldbepalende boomgroepen of boomweiden. Door hun ligging, omvang of bijzondere eigenschappen zijn ze belangrijk voor een dorp of het landschap.

Hiaten in het huidige bomenbestand;

Wanneer de huidige en de gewenste bomenstructuur naast elkaar worden gelegd wordt duidelijk waar de hiaten in het huidige bomenbestand zitten. **Ontbrekende en kwetsbare schakels zijn hiermee inzichtelijk gemaakt en zullen de nodige aandacht krijgen om te worden ingeplant.**

Status van de bomenstructuur;

Het aanwijzen van een gewenste bomenstructuur op zichzelf biedt geen extra bescherming van de bomen. De bomenstructuur en de consequenties die verbonden worden aan de status van de bomenstructuur worden derhalve politiek geaccordeerd.

De status van bomenstructuur houdt in:

1. Voor het kappen van een boom binnen de bomenstructuur wordt geen vergunning afgegeven.

Hierop wordt alleen een uitzondering gemaakt wanneer:

- velling noodzakelijk is voor de realisatie van de gewenste bomenstructuur of noodzakelijk voor- en niets afdoet aan de basis op grond waarvan het lijn- of vlakelement is aangewezen als onderdeel van de bomenstructuur. De vastgestelde visie op de bomenstructuur is hiervoor het toetsingskader,

- de boom gevaar oplevert voor de veiligheid,

in afweging van alle betrokken belangen het algemeen belang prevaleert. Het college is bevoegd gezag ten aanzien van het verlenen en het weigeren van de vergunning. Zowel een weigering als een verlening moet goed gemotiveerd zijn.

2. Bij het verlenen van een vergunning voor het kappen van een boom binnen de bomenstructuur wordt een herplantplicht opgelegd. De keuze voor soort, plaats en omvang van de herplant geschiedt op basis van de visie op de bomenstructuur. Bomen binnen de bomenstructuur worden na kappen zo snel mogelijk (in het eerstvolgende plantseizoen) vervangen.

3. De gemeente besteedt zorg aan beheer en onderhoud van haar bomen binnen de bomenstructuur. Uit het bomenstructuurplan volgt een reeks aan maatregelen om het gewenste beeld te bereiken. Er kunnen incidentele beheermaatregelen nodig zijn om de groeiomstandigheden en de gezondheidstoestand te optimaliseren. De maatregelen worden opgenomen in het uitvoeringsplan van het groenstructuurplan.

De bomenstructuur wordt opgenomen in de Bomenlijst van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Raalte. Er wordt onderzocht of en hoe de bomenstructuur opgenomen kan worden in het bestemmingsplan.

Bijzondere bomen;

Binnen de gemeente Raalte staan veel bijzondere bomen, op gemeentelijk én op particulier grondgebied. Bijzondere bomen vertellen, net als bijvoorbeeld monumentale gebouwen, over de geschiedenis van een dorp. Oudere bomen vormen een verbinding tussen verleden en heden. Deze bomen zijn vaak zeer beeldbepalend voor de omgeving en vormen de herkenbaarheid en identiteit van een dorp of een plek, bijvoorbeeld een boom die een bijzondere relatie heeft met een bepaald pand. Ook zijn er bijzondere bomen met een natuurlijke of botanische waarde.

Om bijzondere bomen in beeld te krijgen en ze gericht te kunnen beschermen en behouden voor de toekomst worden ze vastgelegd. Ze worden onderverdeeld in de categorieën monumentale-, waardevolle- en toekomstbomen.

Communicatie m.b.t. Bomenlijst en opstellen Bomenlijst;

Via publicaties in de krant en op de website van de gemeente worden de inwoners van de gemeente op de hoogte gebracht van de inventarisatie van monumentale en waardevolle bomen en worden particulieren uitgenodigd hun boom aan te melden waarvan zij denken dat die in aanmerking komt. Daarnaast wordt er op de website van de gemeente voorlichting gegeven over de monumentale-, waardevolle- en toekomstbomen.

Bescherming van het bomenbestand;

Op verschillende manieren bomen gaan beschermen. Het kapvergunningstelsel zorgt ervoor dat niet zomaar alle bomen gekapt kunnen worden. Voor het kappen van belangrijke bomen moet een vergunning aangevraagd worden waarna getoetst wordt of het belang van de boom zwaarder weegt dan het belang van het kappen. Een vergunningstelsel alleen is echter niet genoeg. Er zijn ook andere middelen nodig zoals het opstellen van een lijst waardevolle, monumentale en toekomstbomen. Verder hebben ook de volgende punten aandacht nodig:

Bestemmingsplan;

De monumentale, waardevolle, toekomst bomen en gemeentelijke bomen worden als aparte bestemming in de bestemmingsplannen opgenomen. Hiermee wordt niet alleen het gebruik van de grond gereserveerd voor de bomen maar worden ze ook meegenomen in de toetsing van aanvragen voor een bouwvergunning. Dit geeft de bomen een extra bescherming. De aanlegvoorschriften in het bestemmingsplan geven nadere invulling aan hoe met de bomen dient te worden omgegaan bij een vrijstelling van het bestemmingsplan. De ruimtereservering in het bestemmingsplan is de maximale te bereiken kroonprojectie van een boom plus 2 meter extra. Hiervan kan incidenteel worden afgeweken mits er voldoende aanvullende maatregelen getroffen worden om de groeimogelijkheden te bevorderen. Bij monumentale bomen op particulier terrein wordt telkens een afweging gemaakt of en hoe de boom in het bestemmingsplan zal worden opgenomen.

Herplant;

Herplantplicht bij het verlenen van een vergunning voor het kappen van een boom. Het gemeentelijk bestuur heeft de mogelijkheid, op basis van de APV of bestemmingplan (bijvoorbeeld bij middels het bestemmingsplan toegekende waarde Natuur of Groen) een herplant op te leggen bij het verlenen van een vergunning voor het kappen van een houtopstand. De gemeente Raalte legt bij het verlenen van een vergunning voor het kappen van een boom of houtopstand een herplantplicht op, tenzij:

- een vergunning wordt verleend voor het kappen van een boom die te groot is voor de tuin en waarbij er geen ruimte is voor een nieuwe boom om zich goed te kunnen ontwikkelen.
- een vergunning wordt verleend voor het kappen van een boom om andere bomen meer ruimte te geven.

- herplant niet gewenst is vanwege natuur- en landschapswaarden, cultuurhistorische waarde en/of recreatieve waarden.

Voor de aanvrager en ook voor de toezichthouders van de gemeente moet duidelijk zijn welke bomen op welke plaats moeten worden herplant. Bij het opleggen van de herplantplicht staat daarom in de vergunningsvoorwaarden onder verwijzing naar een tekening op welke plek hoeveel bomen van een bepaalde soort en maat binnen welke termijn geplant moeten zijn. Bij het stellen van een termijn wordt rekening gehouden met het plantseizoen. Als basis voor het opleggen van een herplantplicht bij bomen in de openbare ruimte geldt de binnen de komgrens de vastgestelde bomenstructuur en buiten de komgrens het vastgestelde Landschapsontwikkelingsplan. De gemeente controleert of aan de verplichting wordt voldaan.

Bij het opleggen van herplant kan worden bepaald dat de herplante boom moet worden vervangen wanneer die niet aanslaat.

Herplantplicht bij illegale kap;

Het gemeentelijk bestuur heeft de mogelijkheid, op basis van de APV en of bestemmingsplan een herplantplicht op te leggen. Het gaat dan om herstel vanwege illegale kap of beschadiging. Bij illegale kap of schade wordt altijd herplant opgelegd. De waarde van de boom wordt indien mogelijk bepaald volgens de methode Raad. Bij herplant dient een boom van dezelfde soort en omvang aangeplant te worden. In het geval van monumentale bomen heeft deze een stamomtrek van minimaal 35 cm en van waardevolle bomen minimaal 25 cm. het College kan, wanneer een boom in haar voortbestaan wordt bedreigd, de verplichting opleggen om voorzieningen te treffen om de houtopstand in stand te houden.

Laat ik afsluiten met de mededeling dat bovenstaande voorstellen in vele gemeenten actueel zijn. Ik heb meerdere malen gepleit voor een actualisatie van het groen en bomenbeleid voor de gemeente Raalte. Het wiel hoeft echter niet opnieuw te worden uitgevonden. Goede voorbeelden zijn onze buurgemeenten; Zwolle, Olst/Wijhe en Deventer. Een zeer goed voorbeeld is echter de gemeente Epe. Al deze gemeenten hebben een groot aantal raakvlakken met de gemeente Raalte en vele elementen en ervaringen vanuit deze gemeenten kunnen ingezet worden binnen het te ontwikkelen beleid voor de gemeente Raalte.

Onze prachtige gemeente Raalte waarin vele prachtige bomen en groenstructuren bestaan verdient een groene toekomst!

Dank voor uw aandacht.

Rob Poelman

www.raalterbomen.nl

rob@raalterbomen.nl